

บันทึก

เรื่อง การปลดข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานผู้มีอายุครบและเกินเกษียณออกรับ
บำเหน็จบำนาญจำเดิมแต่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๗๘

๑. คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาข้อปรึกษาของกระทรวงการคลังส่งมาโดยหนังสือที่ น.๓๖๘๕๖/๒๕๗๘ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๗๘ นั้นแล้ว เรื่องนี้กระทรวงการคลังได้แจ้งให้กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบแล้วด้วย

๒. กระทรวงการคลังขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความและให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องข้าราชการชั้นเสมียนพนักงาน ซึ่งครบเกษียณอายุก่อนวันใช้พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๗๘

๓. พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญฉบับนี้ใช้บังคับแต่ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๗๘

๔. ก่อนแต่นั้นขึ้นไป ข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานรับราชการอยู่ได้โดยไม่มีกำหนดเกษียณอายุ ทั้งนี้ เป็นการตรงกันกับบทบัญญัติมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๗๑ โดยตีความตรงกันข้ามซึ่งในอนุมาตรา (๑) ว่าด้วยกำหนดเวลาที่จะปลดข้าราชการอื่น ๆ ออกจากราชการก็กล่าวโดยตรงถึง "ข้าราชการผู้มีตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร"

๕. ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๗๘ ข้าราชการ (รวมทั้งเสมียนพนักงาน) ผู้มีอายุครบห้าสิบห้าปีแล้ว เป็นอันถึงเวลาขาดจากตำแหน่งออกรับบำเหน็จบำนาญ เว้นแต่เมื่อข้าราชการผู้นั้นจะมีอายุครบห้าสิบห้าปีในปีต่อไป เจ้ากระทรวงจะขอต่อเวลาราชการให้ผู้นั้น

ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ปรากฏว่าข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานซึ่งจะได้รับผลตามบทบัญญัตินี้ จะต้องอยู่ในเงื่อนไขข้อสำคัญสองประการ คือ

๑. ถ้าข้าราชการผู้นั้นจะมีอายุครบห้าสิบห้าปีในปีหน้า จะต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีซึ่งเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการทำขึ้นภายในเดือนธันวาคมทุก ๆ ปี

๒. เมื่อการเป็นไปครบถ้วนตามเงื่อนไขข้อ ๑ แล้ว ในที่สุดต้องแจ้ง

การต่อเวลาราชการให้กระทรวงการคลังทราบ

เมื่อเป็นเช่นนี้ ฐานะของข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานที่มีอายุครบห้าสิบห้าปีก่อนหรือในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๗๘ แต่ยังไม่ครบ ๖๐ ปี จะเป็นเช่นไร สำหรับเสมียนพนักงานจำพวกนี้ย่อมจะจัดทำบัญชีขึ้นก่อนวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๗๘ หาได้ไม่ เพราะ

พระราชบัญญัติฉบับใหม่ยังมีได้ออกใช้ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะนำบทมาตรา ๓ อนุมาตรา (๓) แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘ มาใช้บังคับ บทบัญญัติเฉพาะกาลเท่านั้นที่จะเป็นข้อช่วยเหลือสนับสนุนในเรื่องนี้ แต่ในพระราชบัญญัติฉบับใหม่ก็ห้าม บทบัญญัติเช่นกล่าวนั้นไม่ อย่างไรก็ดีเมื่อมิได้มีข้อพิจารณาในเรื่องนี้มา คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงไม่เห็นเป็นการสมควรที่จะให้ความเห็นเกี่ยวกับข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานประเภทนี้

๖. ความจริง ปัญหาซึ่งส่งมาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณานั้นเกี่ยวกับข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานซึ่งมีอยู่ “เป็นจำนวนมาก” ที่มีอายุเกินหกสิบปีก่อนวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๘

๗. ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘ มีปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานประเภทนี้ ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑. จะต้องปลดข้าราชการประเภทนี้ออกจากราชการหรือไม่

ประการที่ ๒. จะคำนวณวันราชการเพื่อคิดบำเหน็จบำนาญให้เพียงไร

๘. ปัญหาประการที่ ๑.การปลด

มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘ บัญญัติห้ามมิให้ต่อเวลาราชการแก่ข้าราชการผู้ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีแล้ว

ผลของบทบัญญัตินี้อันเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนชั้นเสมียนพนักงานผู้ซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ย่อมเป็นที่เห็นได้ชัด กล่าวคือ การที่จะให้ข้าราชการประเภทนี้รับราชการต่อไปโดยไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายนั้นหาทำได้ไม่

ดังนั้น รัฐบาลจะต้องปลดข้าราชการประเภทนี้ออกจากราชการในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ที่เดียว สำหรับปัญหาข้อนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นพ้องด้วยความเห็นของกระทรวงการคลังทุกประการ

๙. ปัญหาประการที่ ๒. การคำนวณวันราชการ

ปัญหาที่ส่งมาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาอีกข้อหนึ่งก็เพื่อจะทราบว่าจะต้องคำนวณจนถึงวันที่ได้ปลดผู้นั้นออกตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ตัวอย่างเช่น เสมียนคนหนึ่งมีอายุครบหกสิบปีในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖ คือ สองปีก่อนวันใช้พระราชบัญญัติฉบับใหม่และข้าราชการผู้นั้นยังคงรับราชการอยู่จนกระทั่งวันประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนั้น จะต้องคำนวณเวลา ๒ ปีนั้นรวมเข้าเป็นวันราชการหรือไม่ หรือว่าจะไม่ให้ถือเอาเวลา ๒ ปีนั้นรวมเข้าเป็นวันราชการเลย ซึ่งถ้าเป็นดังนี้บำเหน็จบำนาญก็ต้องลดน้อยลงตามส่วน

๑๐. เพื่อที่จะตอบปัญหานี้ ขอให้ระลึกว่าก่อนวันใช้พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้น ข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานไม่ว่าจะมีอายุเท่าใดหรือได้รับราชการมาเป็นเวลานานเท่าใด หากมีสิทธิที่จะได้รับบำนาญไม่ได้ด้วยเหตุว่าไม่ได้เป็น “ข้าราชการผู้มีตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร” (ดูมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ และพระราชบัญญัติอื่น ๆ)

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นพระราชบัญญัติฉบับเดียวที่ยกเลิกการแบ่งแยกระหว่างข้าราชการทั้งหลาย และให้สิทธิรับบำนาญแก่ข้าราชการชั้นเสมียนพนักงาน

๑๑. เพราะฉะนั้น เมื่อกล่าวโดยเฉียบขาดแล้ว จึงเป็นการยากอยู่ที่จะยอมรับว่า ก่อนวันใช้พระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ข้าราชการ - ชั้นเสมียนพนักงานมีสิทธิตามกฎหมายที่จะให้คำนวณวันราชการของตนเพื่อรับ “บำนาญ” ด้วยเหตุนี้ กรรมการจึงเห็นพ้องด้วยความเห็นของกระทรวงการคลังที่ไม่ยอมให้คำนวณระยะเวลาซึ่งได้รับราชการเมื่ออายุเกินหกสิบปีแล้วเป็นเวลาราชการ และกรรมการรับว่าการแปลความเช่นนี้เป็นการตรงกับกฎหมายตามตัวอักษรโดยเคร่งครัด

๑๒. แต่คณะกรรมการไม่วายที่จะคิดว่า ถ้าจะไม่ยอมนับระยะเวลาที่รับราชการเมื่ออายุเกินหกสิบปีรวมเข้าเป็นวันเวลาราชการให้แก่ข้าราชการชั้นเสมียนพนักงานซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีก่อนวันใช้พระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้เสียเลยแล้ว ก็ย่อมจะเป็นการอาภัพแก่ข้าราชการประเภทนั้นมาก ดูไม่เป็นธรรมที่เสมียนพนักงาน (อายุเกิน ๖๐ ปี) ยังรับราชการนานยิ่งจะขาดทุนในการคำนวณเวลาราชการ จึงควรที่รัฐบาลจะมีความกรุณาแก่บุคคลซึ่งตกอยู่ในฐานะเช่นนี้บ้าง

(ลงชื่อ) เดือน บุนนาค

(นายเดือน บุนนาค)

เลขาธิการ